

Εισαγωγή

Οι δράσεις υποβρύχιου καθαρισμού που υλοποιούνται με πρωτοβουλία της «AEGEAN REBREATH» και τη συνεργασία ή υποστήριξη άλλων φορέων περιλαμβάνουν την κατάδυση σε λιμένες, μαρίνες και ανοιχτά ύδατα, με σκοπό την ανεύρεση, περισυλλογή και ανέλκυση θαλάσσιων απορριμάτων από το βυθό. Οι δράσεις αυτές πραγματοποιούνται με την εθελοντική συμμετοχή ερασιτεχνών ή επαγγελματιών δυτών, οι οποίοι έχουν διαβάσει και αποδεχτεί εκ των προτέρων τους όρους συμμετοχής εθελοντών στις δράσεις παράκτιου και υποβρύχιου καθαρισμού της «AEGEAN REBREATH» (βλ. εδώ).

Είναι αυτονόητο ότι μέσω των δράσεων υποβρύχιου καθαρισμού, η «AEGEAN REBREATH» δεν παρέχει υπηρεσίες καταδύσεων αναψυχής ή εκπαιδευτικών καταδυτικών προγραμμάτων οποιουδήποτε τύπου ή επιπέδου, ούτε υποκαθιστά τη λειτουργία οργανισμών που έχουν τέτοια καταστατική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, υποδέχεται όσους δύτες ενδιαφέρονται να συμμετέχουν εθελοντικά στις δράσεις της, ΜΟΝΟ εφόσον οι ενδιαφερόμενοι προσκομίζουν σχετική πιστοποίηση από καταδυτικούς οργανισμούς, με τα απαιτούμενα επίπεδα εμπειρίας και ικανότητας των καταδυόμενων κατά τα διεθνή πρότυπα.

Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη ότι ορισμένες συνθήκες που επικρατούν στις εν λόγω δράσεις διαφοροποιούνται από τις συνθήκες των καταδύσεων αναψυχής, και έχοντας εκτιμήσει τυχόν κινδύνους που σχετίζονται με τις δράσεις υποβρύχιου καθαρισμού, κρίνεται σκόπιμη η προηγούμενη ενημέρωση των εθελοντών δυτών, προκειμένου να γνωρίζουν καλύτερα τις συνθήκες που ενδέχεται να επικρατούν στο πεδίο κατάδυσης, με γνώμονα πάντα την ασφάλεια τόσο των ίδιων των καταδυόμενων όσο και τρίτων που μπορεί να βρίσκονται κοντά τους.

Κατά συνέπεια, το παρόν έγγραφο συγκεντρώνει με συνοπτικό τρόπο ένα σύνολο χρήσιμων συμβουλών για την ομαλή διενέργεια των δράσεων υποβρύχιου καθαρισμού και περιλαμβάνει συστάσεις για την ασφαλή κατάδυση, με βάση τα διδάγματα της κοινής πείρας και τις βασικές αρχές που διέπουν την κατάδυση, χωρίς να υποκαθιστά την απαραίτητη εκπαίδευση και πιστοποίηση επιπέδου των εθελοντών δυτών. Τέλος, μολονότι το έγγραφο αυτό απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους άμεσα εμπλεκόμενους σε μια δράση υποβρύχιου καθαρισμού, όπως τους δύτες και τα λοιπά άτομα που βρίσκονται στο πεδίο για να συνδράμουν το έργο της ανέλκυσης και μεταφοράς θαλάσσιων απορριμάτων, συνιστάται η ανάγνωσή του και από τους υπόλοιπους εθελοντές που παρευρίσκονται στη δράση, όπως ερευνητές, δημοσιογράφους, φωτογράφους, βιντεολήπτες, κτλ.

Ειδικότερα, το περιεχόμενο του παρόντος εγγράφου περιλαμβάνει συνοπτικά τα ακόλουθα:

- A. Προπαρασκευαστικές ενέργειες πριν τη δράση
- B. Άφιξη στο πεδίο
- Γ. Κατάδυση
- Δ. Αντιμετώπιση προβλημάτων
- Ε. Ολοκλήρωση δράσης

A. Προπαρασκευαστικές ενέργειες πριν τη δράση

Κάθε δράση υποβρύχιου καθαρισμού πραγματοποιείται σε προκαθορισμένες ημερομηνίες (συνήθως Σαββατοκύριακο) που ανακοινώνονται εγκαίρως στην ιστοσελίδα και τα κοινωνικά δίκτυα της «AEGEAN REBREATH». Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για τη συμμετοχή τους σε αυτή, συμπληρώνοντας τα στοιχεία τους σε σχετικό έντυπο. Περίπου ένα δεκαπενθήμερο πριν από κάθε δράση, οριστικοποιείται η λίστα των ατόμων που θα λάβουν μέρος στην αντίστοιχη δράση, και ο συντονιστής της δράσης αναλαμβάνει να δημιουργήσει σχετική διαδικτυακή ομάδα, για την επικοινωνία

μεταξύ των μελών της ομάδας, την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τον εξοπλισμό τους και τη γνωστοποίηση άλλων στοιχείων που αφορούν τη μετακίνηση και διαμονή των ενδιαφερομένων στην εκάστοτε τοποθεσία.

Για την ευχερέστερη διαχείριση των προπαρασκευαστικών ενεργειών και την αποφυγή παρανοήσεων, καθυστερήσεων, κτλ., όλοι οι εμπλεκόμενοι στη δράση είναι σκόπιμο να ακολουθούν τα παρακάτω:

- Να γνωρίζουν με επαρκή βεβαιότητα ότι είναι διαθέσιμοι στις συγκεκριμένες ημερομηνίες της εκάστοτε δράσης και να ενημερώνουν άμεσα τη σχετική διαδικτυακή ομάδα για κάθε τυχόν αλλαγή.
- Να επιλύουν εγκαίρως κάθε απορία ή άλλο ζήτημα που αφορά την πιστοποίηση επιπέδου που διαθέτουν και τη λειτουργία του ατομικού τους εξοπλισμού και να βεβαιώνονται ότι τα στοιχεία που έχουν δηλώσει είναι σωστά.
- Να ενημερώνονται για την πορεία των προπαρασκευαστικών ενεργειών και να επιβεβαιώνουν ότι έλαβαν γνώση των πληροφοριών που τους γνωστοποιούνται.
- Να επικοινωνούν με τα υπόλοιπα μέλη της σχετικής διαδικτυακής ομάδας μόνο για ζητήματα που αφορούν την αντίστοιχη δράση υποβρύχιου καθαρισμού.

B. Αφιξη στο πεδίο

Οι δράσεις υποβρύχιου καθαρισμού λαμβάνουν χώρα σε λιμένες, μαρίνες και ανοιχτά ύδατα, κατά τη διάρκεια της ημέρας (συνήθως πρωινές ή/και μεσημβρινές ώρες) και εφόσον το επιτρέπουν οι καιρικές συνθήκες. Κατά την άφιξη στο πεδίο, οι ενδιαφερόμενοι είναι σκόπιμο να ακολουθούν τα παρακάτω:

- Να παρακολουθούν με προσοχή τις οδηγίες του εκάστοτε συντονιστή της δράσης και να βεβαιώνονται ότι τις έχουν κατανοήσει πλήρως. Δεδομένου ότι η κατάδυση γίνεται ανά ζεύγη, να ανταλλάζουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες μεταξύ τους, ιδίως αναφορικά με το επίπεδο, την εμπειρία και τις ικανότητες κάθε μέλους του ζεύγους.
- Να ενημερώνουν τον συντονιστή σχετικά με τον αριθμό βουτιών που έχουν πραγματοποιήσει και τη συχνότητα με την οποία εξασκούν καταδυτική δραστηριότητα.
- Να δοκιμάζουν τον ατομικό τους εξοπλισμό, ελέγχοντας ότι λειτουργεί σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές και να τον χρησιμοποιούν αποκλειστικά για τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται. Σε περίπτωση που εντοπίζουν οτιδήποτε μη λειτουργικό ή ακατάλληλο για κατάδυση, να το επισημαίνουν αμέσως στον συντονιστή της δράσης.
- Να παρατηρούν το πεδίο κατάδυσης και τον περιβάλλοντα χώρο, εξετάζοντας σημεία που θα μπορούσαν ενδεχομένως να δημιουργήσουν οποιοδήποτε πρόβλημα ή να εμποδίσουν την κατάδυση, και να τα επισημάνουν στον συντονιστή για τη λήψη απαραίτητων μέτρων. Να γνωρίζουν εκ των προτέρων τα σημεία εισόδου/ εξόδου στα ύδατα (κλίμακες ανόδου/καθόδου, ασφαλή περάσματα, κτλ.), πριν τη κατάδυση.
- Να συμμορφώνονται με τις συστάσεις και τις εντολές των οργάνων των Λιμενικών Αρχών, που ενδέχεται να βρίσκονται στο πεδίο.
- Να γνωρίζουν τους υπόλοιπους εθελοντές που έχουν αναλάβει να τους συνδράμουν κατά τη διάρκεια της δράσης, καθώς και τα σημεία στα οποία θα βρίσκονται (συνήθως στη στεριά, την αποβάθρα ή σε κάποιο πλωτό μέσο κοντά τους) και να μεριμνούν για την τήρηση της επικοινωνίας μεταξύ τους.
- Να μην καταδύονται εφόσον εμφανίζουν σημάδια αδιαθεσίας ή άλλης κατάστασης που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την υγεία τους ή να επηρεάσει με οποιονδήποτε τρόπο την ασφαλή εκτέλεση της κατάδυσης.

Γ. Κατάδυση

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι δράσεις υποβρύχιου καθαρισμού πραγματοποιούνται σε λιμένες, μαρίνες και ανοιχτά ύδατα. Στα σημεία αυτά ενδέχεται να επικρατούν συνθήκες χαμηλής ή μηδενικής

ορατότητας, για λόγους που οφείλονται στις διακυμάνσεις του βάθους, τον κυματισμό των υδάτων, τη σύσταση του πυθμένα, τα θαλάσσια ρεύματα ή σε διάφορους άλλους παράγοντες. Κάτι τέτοιο δυσχεραίνει τις προσπάθειες για τον εντοπισμό και την ανέλκυση αντικειμένων που βρίσκονται στο βυθό. Επίσης, η μειωμένη ορατότητα καθιστά δυσκολότερη την αναγνώριση αντικειμένων από απόσταση και την εκτίμηση άλλων στοιχείων, όπως ο όγκος, το σχήμα, το βάρος και η σύσταση των υλικών τους, ή ακόμα και την εκτίμηση για τη γενικότερη κατάσταση στην οποία βρίσκονται λόγω της αλλοίωσης ή της διάβρωσης που έχουν υποστεί από την παραμονή τους στο θαλάσσιο περιβάλλον. Επιπλέον, η πραγματοποίηση των εν λόγω δράσεων μέσα σε λιμένες και μαρίνες σημαίνει ότι κατά πάσα πιθανότητα στο συγκεκριμένο πεδίο βρίσκονται ή κινούνται σε μικρή απόσταση διάφορα πλωτά μέσα, όπως αλιευτικά σκάφη και σκάφη αναψυχής, ή υπάρχουν άλλα αντικείμενα, σταθερά ή σε κίνηση, όπως σχοινιά, σημαδούρες, άγκυρες, πυλώνες, αλιευτικά εργαλεία, κτλ. Όλα τα παραπάνω αποτελούν προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν οι εθελοντές δύτες κατά τη διάρκεια της δράσης υποβρύχιου καθαρισμού και είναι ευνόητο ότι πρέπει να το γνωρίζουν εκ των προτέρων, προκειμένου αφενός να αποφασίζουν το βαθμό εμπλοκής τους στη δράση και αφετέρου να μεριμνούν για την ασφαλή κίνησή τους στο βυθό, χωρίς να θέτουν σε διακινδύνευση τον εαυτό τους ή τρίτους. Είναι λοιπόν απολύτως απαραίτητο να τηρούν τα παρακάτω:

- Να επιδεικνύουν αυξημένη επιμέλεια και προσοχή όταν κινούνται ανάμεσα ή κάτω από πλωτά μέσα και να προχωρούν μόνο αν είναι απόλυτα βέβαιοι ότι δεν παρεμποδίζονται από την ύπαρξη σχοινιών, αλιευτικών εργαλείων ή άλλων αντικειμένων.
- Να ελέγχουν τακτικά τον εξοπλισμό τους για τυχόν φθορές καθώς και τα αποθέματα αέρα.
- Να μην απομακρύνονται από το οριοθετημένο πεδίο κατάδυσης και να παραμένουν στο βάθος που νιώθουν άνετα και πάντως όχι πέραν του ορίου που καθορίζεται στην πιστοποίηση επιπέδου τους.
- Να επιλέγουν πάντα την πιο ασφαλή πορεία και αυτή που δεν παρεμποδίζει την πλευστότητά τους.
- Να διατηρούν διαρκή οπτική επαφή με το ζεύγος τους και τακτική επαφή με τους εθελοντές στο εξωτερικό πεδίο.
- Να φέρουν μαζί τους κοπτικό εργαλείο.
- Να συλλέγουν σε σακιά όσα αντικείμενα χωράνε σε αυτά, φροντίζοντας να μην τα παραγεμίζουν ή να μην μεταφέρουν σε αυτά αντικείμενα που εξέχουν, γιατί αυτό θα δυσκολέψει τόσο τους ίδιους κατά τη μεταφορά τους στη θάλασσα όσο και αυτούς που θα τους βοηθήσουν να τα ανασύρουν από την επιφάνεια.
- Να εξετάζουν τα αντικείμενα προτού τα συλλέξουν για να διαπιστώνουν αν έχουν σκουριές, αιχμηρά σημεία, κοψίματα ή σπασίματα που θα μπορούσαν να τραυματίσουν τους ίδιους ή τρίτους κατά τη μεταφορά τους. Όταν συλλέγουν με προσοχή τέτοια αντικείμενα, να τα μεταφέρουν ξεχωριστά από τα άλλα, επιστώντας την προσοχή των εθελοντών στο εξωτερικό πεδίο για την ασφαλή ανέλκυση και μεταφορά τους.
- Να μη συλλέγουν πολύ βαριά αντικείμενα μόνοι τους, χωρίς προηγούμενη συνεννόηση με τον συντονιστή, και να χρησιμοποιούν ασκούς ανέλκυσης μόνο εφόσον έχουν διδαχτεί και γνωρίζουν την ορθή χρήση τους.
- Να μην επιχειρούν την απομάκρυνση αντικειμένων από το βυθό, σε σημεία που εμφανίζουν ιδιαίτερη δυσκολία ή απαιτούν πιο εξειδικευμένες γνώσεις από αυτές που ήδη διαθέτουν.

Δ. Αντιμετώπιση προβλημάτων

Όσοι εξασκούν την αυτόνομη κατάδυση μετά την ολοκλήρωση σχετικού εκπαιδευτικού προγράμματος από πιστοποιημένους οργανισμούς, γνωρίζουν ότι πρόκειται για μια δραστηριότητα που προϋποθέτει τον συνδυασμό των παρακάτω: επαρκή γνώση τεχνικών ζητημάτων, καλή φυσική κατάσταση, συνεργασία και πιστή ΤΗΡΗΣΗ των προδιαγραφών ασφαλούς κατάδυσης. Σκοπός του παρόντος δεν είναι η απαρίθμηση των τεχνικών γνώσεων που εξυπακούεται ότι πρέπει να διαθέτουν όλοι οι εθελοντές δύτες. Περισσότερο αποσκοπεί στο να υπογραμμίσει την υποχρέωση συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές που διέπουν την αυτόνομη κατάδυση, δίνοντας έμφαση στο πνεύμα συνεργασίας και την ομαδικότητα που οφείλουν να

επιδεικνύουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στη δράση, ως παράγοντα επιτυχούς αντιμετώπισης προβλημάτων ή άλλων καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που ενδέχεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια της κατάδυσης. Έχοντας λοιπόν υπόψη όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, όλοι οι εμπλεκόμενοι σε μια δράση υποβρύχιου καθαρισμού είναι σκόπιμο να τηρούν τα ακόλουθα:

- Να διακόπτουν την κατάδυση εφόσον αισθανθούν αδιαθεσία, κόπωση, άγχος ή άλλη κατάσταση που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή και την υγεία τους και να ακολουθούν το πρωτόκολλο ασφαλούς ανάδυσης στην επιφάνεια, ενημερώνοντας ότι χρειάζονται βοήθεια.
- Να προειδοποιούν τους άλλους δύτες για πιθανούς κινδύνους, επικοινωνώντας με σήματα.
- Να προσφέρουν βοήθεια σε όσους τη χρειάζονται, μεριμνώντας ταυτόχρονα και για την ατομική τους ασφάλεια.
- Να χρησιμοποιούν το κοπτικό εργαλείο για την απεμπλοκή τους από σχοινιά, δίχτυα ή άλλα αντικείμενα.
- Να ειδοποιούν τους εθελοντές που βρίσκονται στο εξωτερικό πεδίο, εφόσον είναι εφικτό, για την κλήση άμεσης ιατρικής βοήθειας, όπου χρειάζεται.
- Να παραμένουν συγκεντρωμένοι και ψύχραιμοι ενώπιον μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης, θέτοντας σε εφαρμογή τις γνώσεις που διαθέτουν για την αντιμετώπισή της.

E. Ολοκλήρωση δράσης

Μετά την πραγματοποίηση της κατάδυσης στο πεδίο, η δράση υποβρύχιου καθαρισμού βρίσκεται ένα βήμα πριν την ολοκλήρωσή της. Όλα τα αντικείμενα που έχουν ανελκυθεί από το βυθό μεταφέρονται σε προκαθορισμένο σημείο στη στεριά για τη διαλογή, καταγραφή και μεταφορά τους. Αν και συνήθως υπάρχουν εθελοντές στο εξωτερικό πεδίο που έχουν αναλάβει αυτό το έργο, ενδέχεται να απαιτηθεί και η συνδρομή των δυτών για την ταχύτερη ολοκλήρωσή του. Είναι λοιπόν σκόπιμο να γίνουν οι ακόλουθες ενέργειες από τους εθελοντές δύτες:

- Να επιθεωρούν τον ατομικό τους εξοπλισμό και να ελέγχουν ότι δεν έχει υποστεί φθορές, μεριμνώντας για την ασφαλή φύλαξή του σε σημείο που τους υποδεικνύεται από τον συντονιστή της δράσης.
- Να συγκεντρώνουν όλο το υλικό που έχουν χρησιμοποιήσει κατά τη διάρκεια της δράσης, όπως εργαλεία, σακιά, σχοινιά, σάκους ανέλκυσης, κτλ., και να το επιστρέφουν στο συντονιστή.
- Να συνδράμουν στη μεταφορά αντικειμένων, εφόσον χρειάζεται, φροντίζοντας να φορούν τα κατάλληλα ρούχα και παπούτσια για την αποφυγή τραυματισμών.
- Να ενημερώνουν τον συντονιστή εάν πρόκειται να αποχωρήσουν από το πεδίο καθώς και για κάθε άλλο ζήτημα που σχετίζεται με την πραγματοποιηθείσα κατάδυση.
- Να προβαίνουν σε απολογισμό της δράσης, ανταλλάσσοντας πληροφορίες και εμπειρίες που μπορούν να συμβάλλουν στη βελτίωση της διενέργειάς της στο μέλλον.

Συμπερασματικά, αξίζει να τονιστεί για άλλη μια φορά ότι για την υλοποίηση των δράσεων υποβρύχιου καθαρισμού, η «AEGEAN REBREATH» βασίζεται στην εθελοντική συμμετοχή των ενδιαφερομένων και την άριστη συνεργασία μεταξύ τους. Το κέρδος που αποκομίζει κανείς από τη συμμετοχή σε μια τέτοια δράση δεν έχει να κάνει μόνο με την προσφορά σε μια συλλογική προσπάθεια για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Εμπεριέχει και την απόκτηση νέων γνώσεων και εμπειριών, την ισχυροποίηση δεσμών και την εμπέδωση αξιών, όπως η ομαδικότητα και το συνεργατικό πνεύμα. Σε όλα αυτά όμως προέχει η ασφάλεια όλων των εμπλεκόμενων. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητο να τηρούνται πιστά οι σχετικές προδιαγραφές ασφαλούς κατάδυσης, αλλά και όσα υπαγορεύει, φυσικά, η κοινή λογική και πείρα. Έτσι διασφαλίζεται η επιτυχής έκβαση των δράσεων υποβρύχιου καθαρισμού και ενισχύεται η επιθυμία και η αποφασιστικότητα να τις συνεχίσουμε.